

for Svageligheds eller Fattigdoms Skyld, men alene fordi de høre til den privilegerede Klasse, fordi de ere opførte i Hof- og Statskalenderen. De saakaldte virkelige Stiftsdamer faa 3,000 Kr. aarligt, fri Bolig og Brændsel. De betale derfor 4,000 Kr. en Gang for alle, og paa dette Beløb kunne de altsaa tære et helt Liv igennem. Stiftsdamerne paa Vallø faa blandt meget andet 20 Favne Brænde aarligt, og man spørger uvilkaarligt, hvorledes de kunne faa den Masse Brænde brugt. Det kunne de heller ikke, de søge derfor at sælge det, og i den Hensigt lagre de deres Brænde i Slotkælderen. For saa vidt sanke de alligevel i Lade. Det er ganske betegnende, at ved Slottets Brand den 19. Marts 1893 viste det sig næsten umuligt at faa Branden slukket i Kældrene. Man maatte sprøjte derned hver Dag i en hel Maaned efter, og i de første 14 Dage var det ofte, som om Ilden skulde bryde ud paa ny. Kældrene vare nemlig stoppede med Favnebrænde, som havde staaet der i mange Aar, og det var ikke daarligt Brænde, men 1ste Klasses firekløvet Brænde, som faas i Vallø Skove. Det er sørgeligt at tænke sig, at medens Tusinder af fattige Mennesker fryse i en kold Vinter, svælge Damerne paa Vallø i den Grad i Overflodighed af Brænde, at de ikke kunne faa det brugt, saa at Brændet, naar Slottet endelig brænder, kun er til Ulykke og Ulejlighed.

Saa faa Stiftsdamerne bragt al den Frugt, de ønske, fra Haven, og den Fisk, de ønske. Man generer sig ikke dernede for at afspærre Vandløb til Skade for mange, blot for at skaffe Laks til Slottets Beboere. Endvidere er der Heste, Vogne og Kuske o. s. v. til gratis Afbenyttelse. Kort sagt, er der noget Sted paa denne syndige Jord, hvor der findes et Paradis eller Slaraffenland, er det nede paa Vallø Slot og Herresæde.

Man vil maaske spørge, hvor mange Damer der bor paa Vallø. Bor der maaske 100? Nej, der bor hele 9 Damer, som trænge til at have Husrum, medens Resten tage Pengene og lade Værelserne staa tomme. Til at passe disse 9 Damer er der fra Stiftsforvalteren nedefter i alt henved 40 Funktionærer. Tænk Dem en Fattiggaard eller et Alderdomsasyll med 40 Mennesker til at passe paa 9! Efter at Slottet i 1906 var færdigt til Indflytning efter Branden, skrev det bekendte højt ansete Blad i Køge „Østsjællands Folkeblad“ følgende: „Nu ere vi altsaa heldigvis naaede til at kunne sætte

hele det vældige Apparat i Bevægelse af Hensyn til 9, enlige Stiftsdamers standsmæssige Forsørgelse. Med nogen Overraskelse vil Folk vel høre, at kun 9 Damer have Bolig paa Slottet, og den formastelige Tanke vil sikkert paatvinge sig adskillige, om disse Damer ikke kunne forsørges paa en anden og langt billigere Maade, som oven i Købet svarede mere til deres egne Ønsker“. Bladet mener dog, at det neppe sker i denne Konges Tid, at der bliver gjort en Ende paa denne Stat i Staten, da det neppe vilde stemme med Forudsætningerne fra 1901. Jeg vil dog udtale Haabet om, at Hr. Svarres Forudsætning i denne Henseende ikke vil slaa til. Jeg haaber, at vi ikke maa lide nogen Skuffelse i alt Fald paa dette Omraade nu efter Systemskiftet, men at man vil tage fat paa dette gode gamle demokratiske Kravs Gennemførelse.

Saa er der endvidere 70 overordentlige Stiftsdamer uden Bolig, Frøkener af første Afdeling, Døtre af Embedsmænd og de 2 øverste Rangklasser, stadig væk Landets rigeste og fineste Navne. For Arbejdere og Smaafolk er der intet eller saa godt som intet. Der gives kun nogle forholdsvis ubetydelige Beløb til andre Formaal, til nogle forældreløse Børn og lignende. Men hvor smukt vilde det ikke være, om disse rige Damer, der her forsørges i Luksus og Vellevnet i disse Tider, hvor det er konstateret, at stakkels fader- og moderløse Børn alt for ofte lide en ublid Skæbne af Nød og Vanrøgt, resolut vilde sætte sig i Spidsen for, at disse to rige Klostre kunde overlades til Omsorgen for disse fattige Børn. Det vilde disse Damer ikke lide det mindste ved, og skulde der være enkelte, som kom til at lide derunder, vilde Samfundet meget let kunne holde dem skadesløse. Endelig skal jeg tilføje, at Arbejderne i Skovene paa Vallø og Vemmetofte naturligvis faa en meget tarvelig Løn. I sin Tid øvedes der som bekendt et vældigt Valgtryk mod dem paa Vallø. Det er noget, vi meget godt kunne huske. Og Fæstegaardmændene paa Klostergodserne maa naturligvis ogsaa betale et stort Landgilde til Adelen og Rangklassernes Forsørgelse; det er nu deres Skæbne!

Jeg vil nu med Henblik baade paa Lens- og Klostergodserne spørge, om der er nogen som helst Retfærdighed eller blot fornuftig Mening i, at man i et Land som Danmark med et saa stort Demokrati fremdeles skal finde sig i en saadan Ordning, at der overfor disse, lad os sige, 100